

Data om Dansk Forskeruddannelse

Indholdsfortegnelse:

Forord	2
1. Nyindskrivninger	3-7
Nyoptagne fordelt på hovedområder	3-4
Kvindens andel af nyoptagne	5
Gennemsnitsalder for nyoptagne	5-6
Overgangsfrekvenser	7
2. Igangværende ph.d.-forløb	8-9
Igangværende fordelt på hovedområde.....	8
Igangværende fordelt på universitet og udland.....	9
3. Tildelte ph.d.-grader	10-15
Tildelte grader fordelt på hovedområde.....	10
Kvindens andel af tildelte grader.....	11
Tildelte grader fordelt på uddannelsesinstitution.....	12-13
Gennemsnitsalder ved gradstildeling	14-15
4. Klassiske doktorgrader	16

Forord

Data om Dansk Forskeruddannelse er udgivet årligt siden 1998. Publikationen er et tabelværk, som først og fremmest indeholder data vedrørende forskeruddannelsesstuderende med oplysninger såsom studiested, hovedområde, køn og alder for den seneste tiårsperiode. Hovedparten af oplysningerne er trukket fra Forskningsstyrelsens ph.d.-register, som bygger på indberetninger fra de forskeruddannelsesstuderende selv samt de institutioner, hvor de er indskrevet.

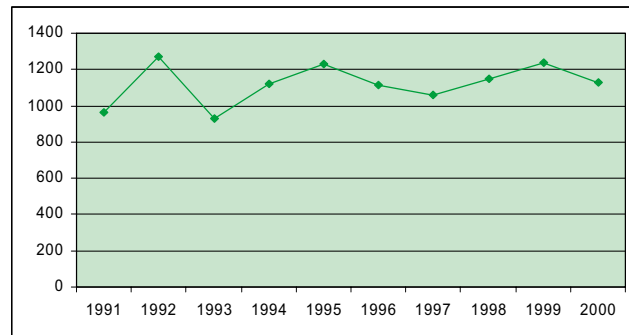
I de foregående år har opgørelsestidspunktet været pr. 15. marts. Fra 2001 er opgørelsestidspunktet ændret, således at opgørelsen nu sker pr. 1. januar. Dette kan forårsage små udsving set i forhold til de foregående år. Ændringen er sket for bedre at kunne anvende publikationen som sammenligningsgrundlag for andre relaterede statistikker.

Publikationens første del omhandler nyoptag, anden del de igangværende og den sidste del gradstildeling.

Dataene er præsenteret dels i tabelform og dels i form af grafer, der viser udviklingen over tid.

1. Udviklingen i nyindskrivninger

Figur 1.1: Antal ph.d.-studerende nyoptaget i 1991-2000

Af figur 1.1. fremgår det, at der, set over hele perioden, har været en lille stigning i antallet af nyoptagne ph.d.-studerende. Fra 1995 til 1997 var der et fald, men tendensen er vendt, således at optaget i 1999 stort set er oppe på 1995-niveauet. Fra 1999 til 2000 ses igen et fald, hvilket dog sandsynligvis skyldes ændring i opgørelsestidspunktet.

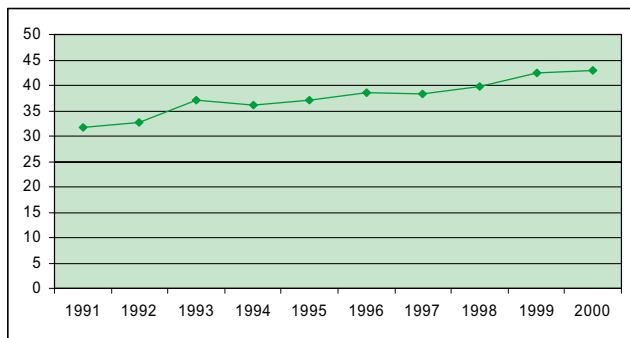
Tablet 1.1. viser, at der for alle hovedområder har været en stigning i 1992, efterfulgt af et fald i 1993, hvilket kan henføres til, at en række indskrivninger blev fremskyndet, således at de faldt for forskeruddannelsesreformen trådte i kraft. 1994 kan således siges at være det første "normale" år efter den nye bekendtgørelses ikrafttræden.

Udviklingen varierer for alle hovedområder. Med 1994 som udgangspunkt har den største relative vækst været inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab efterfulgt af humaniora. Naturvidenskab har siden 1995 ligget på et relativt stabilt niveau. Det lille fald fra 1999 til 2000 fordeler sig forholdsvis jævnt på samtlige hovedområder.

Tabel 1.1: Antal ph.d.-studerende nyoptaget i 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	143	206	132	164	203	172	140	195	201	187
Samf.vid.	105	124	88	133	168	162	138	139	164	140
Nat.vid.	266	341	221	241	266	228	233	226	218	204
Sund.vid.	178	232	224	285	241	271	245	258	268	272
Jord/vet.	56	98	85	83	93	68	79	101	127	90
Tekn.vid.	215	272	178	211	260	214	221	231	254	236
I alt	963	1273	928	1117	1231	1115	1056	1150	1233	1129

Figur 1.2: Kvinders procentvise andel af nyindskrevne ph.d.-studerende 1991-2000

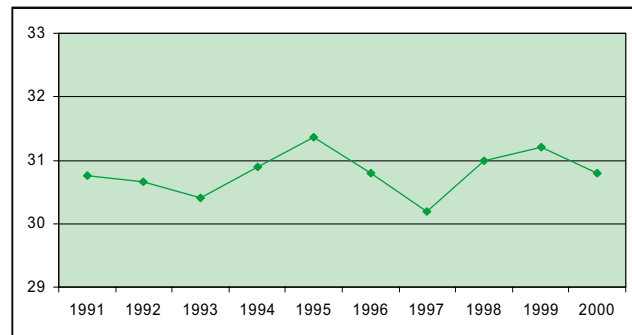

Figur 1.2 illustrerer tydeligt, at kvinders andel af de ph.d.-studerende har været støt stigende gennem hele perioden. Tabel 1.2 viser kvindeandelen fordelt på hovedområder. På naturvidenskab er der sket en lille nedgang i antallet af kvinder, om end der er tale om en begrænset nedgang set i forhold til udsvingene årene imellem. Den største andel af kvinder findes inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab, efterfulgt af sundhedsvidenskab. Inden for samfundsvidenskab er der fra 1998 sket en relativ kraftig stigning i antallet af kvindelige ph.d.-studerende.

Tabel 1.2: Kvinders procentvise andel af nyindskrevne ph.d.-studerende 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	47	47	49	46	47	49	51	53	52	52
Samf.vid.	26	33	25	38	36	31	38	32	43	46
Nat.vid.	31	26	33	31	24	34	33	35	30	31
Sund.vid.	38	41	47	45	54	49	49	50	55	55
Jord/vet.	39	34	47	49	46	50	53	47	64	64
Tekn.vid.	18	23	22	17	24	24	20	22	22	24
I alt	32	33	37	36	37	39	38	40	43	43

Figur 1.3: Den gennemsnitlige alder ved indskrivning til ph.d.-studium i perioden 1991-2000

Figur 1.3. viser, at den gennemsnitlige alder for nyoptagne stort set er den samme i 2000 som i 1991. Dog udviser perioden fluktuationer med et fald fra 1995 til 1997, samt en stigning fra 1997 til 1999. Faldet fra 1999 til 2000 bringer gennemsnitsalderen tilbage til 1998-niveauet.

Tabel 1.3: Den gennemsnitlige alder ved indskrivning til ph.d.-studium i perioden 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	36,6	34,8	34,5	36,1	36	35,9	33,9	35,8	37	35,2
Samf.vid.	30,9	33,1	31,1	31,1	32	31,4	31,9	31,8	31,7	30,8
Nat.vid.	28,9	28,9	28,1	28,4	29,2	28,1	27,7	28,1	28,6	28,4
Sund.vid.	32,7	32	32,8	32,3	32,8	32	31,6	32,1	31,5	32,1
Jord/vet.	31,1	29,9	30,7	30,8	32,4	30,5	30	30,4	30,8	30,5
Tekn.vid.	27,5	27,8	26,6	27,7	27,9	27,5	27,9	28,2	28,3	28,1
I alt	30,8	30,7	30,4	30,9	31,4	30,8	30,2	31	31,2	30,8

I tabel 1.3 vises den gennemsnitlige alder ved indskrivning for de enkelte hovedområder. Største udsving ses for humaniora, som svinger fra 33,9 til 37,0. Derudover er humaniora også det område, der har haft den største stigning i alder, om end tallet falder fra 1999 til 2000.

Gennemsnitsalderen er fra 1991 til 1999 steget med 1,2 år, men er med faldet fra 1999 til 2000 atter på niveau med tallet fra begyndelsen af halvfemserne.

Tabel 1.4: Overgangsfrekvenser inden for hovedområder opgjort som forholdet mellem antal påbegyndte ph.d.-uddannelsesforløb i kalenderåret 2000 og antal afsluttede kandidateksaminer i studieåret 1999/2000

	Antal afsluttede kandidateksaminer 1999/2000	Antal påbegyndte ph.d.-forløb i 2000	Overgangsfrekvens i % ⁸
Humaniora	3470 ¹ (2252)	189	5 (8)
Samf.vid.	3230 (2948)	141	4 (4)
Nat.vid.	1310 (906)	206	15 (22) ²
Sund.vid.	775 ³ (691)	272 ⁴	35 (37) ⁵
Jord/vet.	409 (345)	90	22 (35) ⁶
Tekn.vid.	869 (1075)	249	28 (21) ⁷
I alt	10063 (8217)	1147	11 (14)

- Inkluderer bl.a. 264 arkitekter, 440 psykologuddannede kandidater og 77 etnografi/etnologiuddannede kandidater
- Det bemærkes at 134 cand.scient.er i 2000 påbegyndte en ph.d., der ikke er naturvidenskabelig, hvorfor i alt 25% af en cand.scient.årgang påbegynder et ph.d.-forløb
- Inkluderer 146 farmaceutiske kandidater, 97 odontologiske kandidater, 468 lægevidenskabelige kandidater, 40 sygeplejevidenskabelige/folkesundhedsvidenskabelige kandidater, 20 kiropraktor-uddannede kandidater samt 4 kandidater inden for biomedicinsk teknik
- Inkluderer 22 personer optaget på Danmarks Farmaceutiske Højskole. Af de resterende 250 optaget på de tre sundhedsvidenskabelige fakulteter ved Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet har 141 en lægevidenskabelig kandidateksamen
- Opgjort alene for cand.med.er er overgangsfrekvensen 31%
- Opgjort alene for jordbrugs- og veterinæruddannede kandidater er overgangsfrekvensen 14%
- Opgjort alene for cand.polyt.er (civilingeniører) er overgangsfrekvensen 16%
- Tallene udenfor parentes indikerer overgangsfrekvenserne for kalenderåret 2000, mens tallene i parentes indikerer overgangsfrekvenserne for kalenderåret 1999.

Tabel 1.4 viser overgangsfrekvenserne for de enkelte hovedområder, defineret som forholdet mellem antal afsluttede kandidateksaminer set i forhold til antal påbegyndte ph.d.-forløb inden for hvert hovedområde. Tallet vedr. kandidateksaminerne er indhentet fra Danmarks Statistik. Sammenlignes årets overgangsfrekvens med sidste års (tallet i parentes) ses det, at der er sket en stigning inden for de tekniske videnskaber, samfundsvidenskab forbliver uændret, mens der er sket et fald inden for de resterende hovedområder. Størst er faldet inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab. Det relativt kraftige fald i den samlede overgangsfrekvens skal dog ses på baggrund af en ligeledes kraftig stigning i antallet af kandidateksaminer.

2. Igangværende ph.d.-forløb

Tabel 2.1: Procentfordeling og samlet antal ph.d.-studerende 1992-2001 fordelt på hovedområder; 1992-2000 opgjort pr. 15. marts, 2001 opgjort pr. 1. januar

	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01
Humaniora	18	18	18	17	17	18	17	18	17	18
Samf.vid.	11	11	12	11	12	12	13	13	13	13
Nat.vid.	23	28	23	22	21	20	20	19	19	19
Sund.vid.	17	18	20	21	22	23	23	23	23	22
Jord/vet.	8	8	8	8	8	8	8	7	9	8
Tek.vid.	23	17	19	21	20	19	19	20	19	20
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt (n)	2998	3579	4028	4401	4594	4796	4712	4914	5035	4650

Af tabel 2.1 fremgår det, at antallet af indskrevne ph.d.-studerende til og med 2000 har været stigende. Fordelingen mellem de forskellige hovedområder har ikke ændret sig nævneværdigt over tid, om end der ses en relativ stigning inden for især sundhedsvidenskab, samt en lille relativ tilbagegang for naturvidenskab. Fra 2000 til 2001 er der igen sket et lille fald i det samlede antal ph.d.-studerende. Tallet skal dog tages med forbehold under henvisning til ændring i opgørelses-tidspunktet.

Tabel 2.2: Antal danskere der gennemfører et forskeruddannelsesforløb i udlandet som alternativ til indskrivning ved en dansk uddannelsesinstitution

	1998	1999	2000	2001
Humaniora	59	76	64	61
Samf.vid.	44	53	71	49
Nat.vid.	81	91	101 ¹	72 ²
Sund.vid.	11	7	17	14
Jord/vet.	4	4	4	3
Tekn.vid.	20	16	14	11
I alt	219	247	271	210

Kilde: Forskeruddannelsesrådet, Forskningsstyrelsen, Rektorkollegiet, IT- og Forskningsministeriet

¹ For 2000 er 6 ph.d.-studerende ved EMBL medregnet

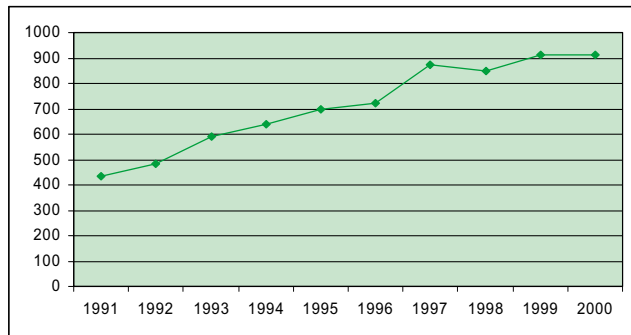
² For 2001 er 5 ph.d.-studerende ved EMBL medregnet.

Tabel 2.2 indeholder udelukkende danske ph.d.-studerende, der er indskrevet i udlandet og finansieret af danske offentlige midler. Tabellen udgør med andre ord ikke en komplet oversigt over antallet af danske ph.d.-studerende i udlandet. Det samlede antal i udlandet er steget til og med 2000, hvilket primært skyldes en stigning inden for naturvidenskab og samfundsvidenskab, mens de øvrige har ligget relativt stabilt. Mellem 2000 og 2001 ses et betydeligt fald, som igen giver størst udslag inden for samfundsvidenskab og naturvidenskab. Medvirkende årsager til dette kan være ændringen af opgørelses-tidspunktet til 1. januar 2001, samt at Forskeruddannelsesrådet i 2000 ikke uddelte de såkaldte taxameterstipendier til udlandet.

Sammenlignes hovedområdernes andel i tabel 2.2 med andelen for de indenlandske ph.d.-studerende i tabel 2.1, har humaniora, samfundsvidenskab og naturvidenskab relativt flere i udlandet, mens sundhedsvidenskab, jordbrugs- og veterinærvidenskab samt de tekniske videnskaber har relativt færre i udlandet.

3. Tildelte ph.d.-grader

Figur 3.1: Antal ph.d.-grader tildelt 1991-2000

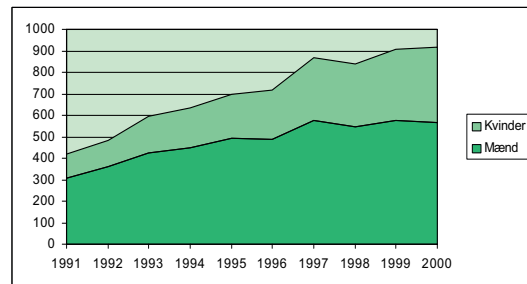

Figur 3.1 viser, at antallet af tildelte ph.d.-grader generelt har været stigende, men synes at være stagneret efter 1997. Antallet er dog steget en smule fra 1998 til 2000. Af tabel 3.1 fremgår det, at der set over hele perioden ikke er store forskelle mellem de forskellige hovedområder.

Tabel 3.1: Antal ph.d.-grader tildelt 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	54	72	60	53	56	90	94	105	122	101
Samf.vid.	40	55	53	55	71	70	68	88	99	98
Nat.vid.	132	137	155	160	202	184	222	205	211	207
Sund.vid.	34	52	104	123	119	178	199	222	225	250
Jord/vet.	46	37	50	55	62	45	82	54	70	69
Tekn.vid.	126	130	170	195	189	153	206	173	181	186
I alt	432	483	592	641	699	720	871	847	910	913

Figur 3.2: Antal ph.d.-grader 1991-2000 udspecificeret på køn

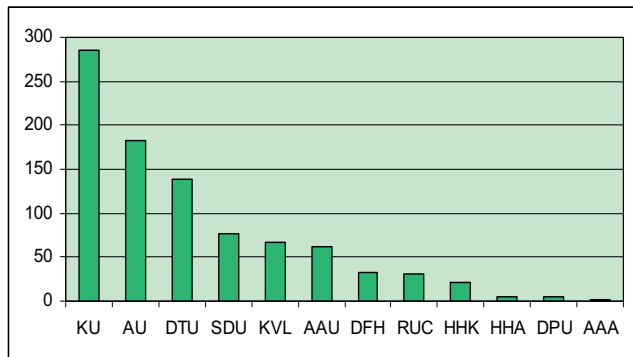
Figur 3.2 viser, at kvindeandelen af de tildelte ph.d.-grader er steget gennem hele perioden. I 1991 var andelen på 27%, mens den i 2000 var 38%. Stigningen har været størst mellem 1991 og 1997, mens den er fladet ud fra 1997 og fremefter.

Tabel 3.2: Antal ph.d.-grader tildelt 1991-2000, fordelt på hovedområde, procentdel kvinder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	52	36	45	47	45	52	44	37	48	51
Samf.vid.	25	22	32	24	21	29	31	32	41	35
Nat.vid.	20	21	26	21	29	27	31	30	24	31
Sund.vid.	47	46	40	46	39	34	46	47	48	48
Jord/vet.	35	35	38	38	44	36	39	52	47	57
Tekn.vid	15	15	14	17	19	24	22	18	22	22
I alt	27	26	29	29	30	32	34	35	36	38

Tabel 3.2 viser andel af ph.d.-grader tildelt til kvinder inden for de forskellige hovedområder. Den generelle tendens er, at de områder, der som udgangspunkt havde den mindste andel kvinder, står for stigningen, mens de andre områder ligger mere stabilt. Fra 1999 til 2000 er der sket et fald inden for samfundsvidenskab, mens der inden for naturvidenskab og de tekniske videnskaber er blevet rettet op på det fald, som var sket fra 1998 til 1999.

Figur 3.3: Antal ph.d.-grader tildelt i 2000 fordelt på uddannelsesinstitutioner

Figur 3.3 illustrerer de enkelte institutioners andele af tildelte ph.d.-grader. Københavns Universitet er institutionen med den største andel, idet ca. en tredjedel af det samlede antal ph.d.-grader stammer herfra. Derefter følger Aarhus Universitet med ca. en femtedel. Hovedstadsregionen tegner sig for 60% af alle tildelte ph.d.-grader i år 2000.

Tabel 3.3. Antal ph.d.-grader for hvert universitet i forhold til øvrige grader på universitetsinstitutionerne

	Ph.d.-grader	Øvrige grader ¹	Ph.d.ift. kandidater
Københavns Universitet	286	2326	12%
Aarhus Universitet	183	1946	9%
Danmarks Tekniske Universitet	138	833	17%
Syddansk Universitet	77	1015	8%
Aalborg Universitet	63	1086	6%
Den Kgl. Vet.-og Landbohøjskole	68	409	17%
Roskilde Universitetscenter	30	670	4%
Danmarks Farmaceutiske Højskole	32	146	22%
Handelshøjskolen i København	22	1583	1%
Handelshøjskolen i Århus	5	792	1%
Danmarks Pædagogiske Universitet	5	109	5%
Kunsthøgskolens Arkitektskole	2	133	2%
Arkitektskolen i Århus	2	131	2%
I alt	913	11179	8%

¹ Grader tildelt på mellemlange og lange videregående uddannelser. Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 3.3. viser antallet af ph.d.-grader i forhold til antallet af øvrige grader på universitetsinstitutionerne. Der er generelt tale om en meget stor variation fra 1% på handelshøjskolerne til 22% på DFH. Forskellene mellem institutionerne afspejler i høj grad forskellene mellem de enkelte hovedområder.

Af tabel 3.4 fremgår det, at den gennemsnitlige alder ved tidspunktet for tildeling af ph.d.-grad generelt har været stigende. Dog toppede tallet i 1998, hvorefter det er stagneret. Humaniora udmærker sig ved at være det område, hvor gennemsnitsalderen er højst ved tildeling af ph.d.-grad, mens der inden for naturvidenskab og især de tekniske videnskaber er tale om en noget lavere gennemsnitsalder ved erhvervelse af ph.d.-grad.

Tabel 3.4: Gennemsnitlig alder ved erhvervelse af ph.d.-grad 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	40,5	38,3	39,4	38,3	41,1	39,3	38,5	40,4	39,1	39,1
Samf.vid.	36,2	36,1	34,2	35,7	36,3	35,3	37,4	36,7	35,4	36
Nat.vid.	32,9	33,3	32,5	33,3	32,7	32,8	32,4	32,1	32,4	31,9
Sund.vid.	34,3	35	35,6	36,4	36,3	36,1	36,5	37,3	36,8	36
Jord/vet.	33,8	35,7	33,8	34,4	33,8	34,2	35,7	35,4	34,3	35,1
Tekn.vid.	31	30,6	31,4	31,4	31,3	31,6	31,5	32,2	31,7	32,3
I alt	33,6	34	33,7	34	34	34,5	34,5	35,2	34,7	34,6

Tabel 3.5 og tabel 3.6 viser aldersforskellen mellem henholdsvis mænd og kvinder ved tildeling af ph.d.-grad. Generelt er kvinderne ældre end mændene, når de afslutter deres ph.d., om end forskellen blev mindre i den første del af tidsintervallet. I 1999 var forskellen mellem mænd og kvinder mere end 2 år, men er dog igen mindsket i 2000.

Tabel 3.5: Kvinders gennemsnitlige alder ved erhvervelse af ph.d.-grad 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	41,5	39,6	40,4	38,5	42,2	39,2	40,3	38,4	41,1	39,3
Samf.vid.	39,1	37,6	33,2	34	33,3	37,5	37,5	39,1	35,9	36,3
Nat.vid.	33,2	33,4	32,4	32,9	32,5	33	33,2	32,6	33	32,7
Sund.vid.	34,1	34,4	34	36,4	36,9	36,2	35,8	36,9	36,6	36,2
Jord/vet.	33,9	33,7	32,3	33,8	33,2	33,7	34,9	35,4	34,8	35,3
Tekn.vid.	30,6	31,7	31,2	31,7	30,8	30,6	32	32,5	32,4	32,2
I alt	35,2	35,1	34	34,7	34,6	35,2	35,3	35,8	36,1	35,4

Tabel 3.6: Mænds gennemsnitlige alder ved erhvervelse af ph.d.-grad 1991-2000 fordelt på hovedområder

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Humaniora	39,3	37,5	38,6	38,1	40,2	39,4	37,1	41,6	37,2	38,8
Samf.vid.	35,3	35,7	34,6	36,2	37,1	34,4	37,3	35,5	35,1	35,8
Nat.vid.	32,8	33,2	32,6	33,4	32,8	32,7	32	31,9	32,2	31,6
Sund.vid.	34,4	35,4	36,7	36,4	35,8	36	37,1	37,6	36,9	35,9
Jord/vet.	33,7	36,7	34,7	34,7	34,2	34,5	36,2	35,5	33,8	34,8
Tekn.vid.	31	30,4	31,4	31,1	31,4	31,9	31,3	32,1	31,5	32,3
I alt	33	33,6	33,6	33,7	33,9	34,2	34	34,8	33,9	34,1

Ser man på de enkelte hovedområder, viser det sig, at kvinderne inden for naturvidenskab og teknisk videnskab er mellem 32 og 33 år ved erhvervelse af ph.d.-graden, mens de inden for humaniora er over 39 år ved erhvervelse af ph.d.-graden.

4. Klassiske doktorgrader

Tabel 4.1: Antal klassiske doktorgrader erhvervet i Danmark 1991-2000 fordelt på hovedområder og fordelt på køn for 1999 og 2000

	91	92	93	94	95	96	97	98	99		00	
									M	K	M	K
Humaniora	21	20	29	19	14	19	6	13	14	4	11	3
Samf.vid	6	3	4	8	0	6	5	3	6	0	3	1
Nat.vid.	16	13	9	16	6	11	10	7	3	1	8	0
Sund.vid.	58	77	78	75	69	63	61	60	37	10	43	10
Jord/vet.	2	0	2	5	0	4	4	8	2	0	2	0
Tekn.vid.	2	3	3	2	7	3	1	4	2	0	7	1
									64	15	74	15
I alt	105	116	125	125	96	106	87	95	79		89	

Af tabel 4.1 fremgår det, at der, trods store udsving årene imellem, er en overordnet trend, som peger i retning af et fald i antallet af klassiske doktorgrader.

En undtagelse er dog i perioden 1999 til 2000, hvor tallet igen er steget.

Det fremgår ligeledes, at sundhedsvidenskab er det hovedområde, hvor der uddeles flest klassiske doktorgrader, mens der uddeles færrest inden for jordbrugs- og veterinærvidenskab.

På grund af de små tal vil der være store udsving i kønsfrekvenserne mellem de enkelte år. Dog afspejler andelen af kvinder på ph.d.-uddannelsen sig også i de klassiske grader. De hovedområder med størst andel kvindelige ph.d.-er er ligeledes de hovedområder, der har den største andel af kvinder med erhvervet klassisk doktorgrad. Sammenlignet med ph.d.-graderne er kvindeandelen dog mindre for de klassiske grader.